

Ik, leraar?

Een spel ter ondersteuning van de loopbaanoriëntatie van iedereen die denkt over de stap naar het leraarschap.

Handleiding

***Ik, leraar?** is ontworpen om mensen met interesse in het leraarschap te helpen reflecteren op hun ambities, wensen en mogelijkheden. Door middel van reflectie-, dilemma-, situatie- en actiekaarten komen levensechte onderwijssituaties aan bod die helpen bij het verkennen van het leraarschap. Het spel kan zowel individueel als in groepsverband gespeeld worden. Professionals die interesse hebben in het leraarschap kunnen zelf initiatief nemen tot het spelen van het spel, maar dit kan ook via leidinggevend en/of HR-medewerkers aangeboden worden.*

Aanleiding

Er is een tekort aan leraren. Tegelijk blijkt dat er een grote groep mensen, al dan niet al werkzaam in gerelateerde beroepen, het leraarschap overweegt. In Nederland blijkt dat van de professionals die werken als onderwijsondersteuner¹ 1 op de 10 interesse heeft in het leraarschap (Van Miltenburg et al., 2025). Goede loopbaanoriëntatie is van cruciaal belang voor het laten slagen van een succesvolle (over)stap naar het leraarschap. Dit spel draagt daaraan bij.

Doelstellingen

- Professionals met interesse voor het leraarschap krijgen inzicht in hun ambities, drijfveren en mogelijkheden met betrekking tot een overstap naar het leraarschap.
- Professionals met interesse voor het leraarschap krijgen inzicht in de stappen en keuzes die leiden tot een rol als leraar.
- Professionals met interesse voor het leraarschap en hun leidinggevende/HR-begeleider voeren verdiepende gesprekken over de groei richting het leraarschap.

¹ In Nederland bestaan er verschillende functies in het onderwijs die wel direct betrokken zijn bij het bieden van ondersteuning in de klas zoals de onderwijsassistent (MBO 4, praktische ondersteuning in de klas) of leraarondersteuner (post MBO, zelfstandig uitvoeren onderwijs inhoudelijke taken). Deze functies vallen onder Onderwijs Ondersteunend Personeel. De taken zijn gericht op ondersteuning in de klas, direct betrokken bij het onderwijs/de leraar.

Link met aantrekkelijk werkgeverschap

Het spel draagt bij aan het verbreden en verduurzamen van loopbaankansen.

- **Het versterkt de interne mobiliteit en talentontwikkeling.**
Het spel biedt onderwijsondersteuners en andere medewerkers een laagdrempelige manier om hun ambities te verkennen en te reflecteren op een mogelijke overstap naar het leraarschap. Dit stimuleert loopbaanontwikkeling binnen de organisatie en laat zien dat er ruimte is voor groei, wat bijdraagt aan een aantrekkelijk werkklimaat.
- **Het ondersteunt een cultuur van 'een leven lang leren'.**
Door het spel in te zetten als reflectie-instrument en gespreksstarter, wordt leren en ontwikkelen actief gestimuleerd. Dit sluit aan bij het thema aantrekkelijk werkgeverschap, waarbij medewerkers worden aangemoedigd om hun talenten te benutten en nieuwe loopbaanpaden te verkennen, wat hun betrokkenheid en werktevredenheid vergroot.

“Het spelen van het spel heeft me concrete inzichten gegeven waardoor ik meer vertrouwen heb in de keuzes die ik ga maken. Als ik nu mijn volgende stap moet bepalen dan denk ik niet dat ik kies voor het leraarschap.”

Werkwijze

Het spel

Het spel speel je in groepsverband, met minimaal twee spelers. Het spel vraagt openheid van alle spelers en vraagt regelmatig om 'actie'. Kies daarom voor een ruimte waar je ongestoord bij elkaar kan komen en hardop met elkaar in gesprek kan, zonder dat andere meeluisteren

Spelmaterialen

- Uitgeprinte spelkaarten bestaande uit 22 reflectiekaarten, 19 dilemmakaarten, 17 situatiekaarten, 24 actiekaarten en 9 'het laatste woord'-kaarten
- 1 dobbelsteen

Spel

Leg de reflectie-, dilemma-, situatie- en actiekaarten omgekeerd op tafel. Bespreek met elkaar hoelang het spel gespeeld wordt. In principe is het spel afgelopen wanneer alle kaarten op zijn. Echter dit kan, zeker wanneer er verdiepende gesprekken plaatsvinden, een grote tijdsinvestering (>2 uur) vragen. Spreek van tevoren af of er een maximale speeltijd nodig is, zodat iedereen dezelfde verwachtingen heeft.

Werp om de beurt de dobbelsteen en pak een kaart overeenkomstig met het cijfer en beantwoord deze kaart of voer deze uit.

- 1 = Reflectiekaart
- 2 = Dilemmakaart
- 3 = Situatiekaart
- 4 = Actiekaart
- 5 = Zelf een categorie kiezen
- 6 = Zelf een categorie kiezen die jij EN een medespeler uitvoeren

Let op: De items op de kaarten dienen als gesprekshulp. Voel je vrij om door te vragen en het gesprek verder te verdiepen.

Tien minuten voor het einde van de speeltijd of wanneer alle kaarten gespeeld zijn, krijgt iedere speler het laatste woord. Iedere speler pakt een 'laatste woord'-kaart en beantwoordt de bijbehorende vraag.

Extra spelsuggesties

- Voorkeur voor een categorie? Het is mogelijk om één of meerdere categorieën te selecteren. Kies bijvoorbeeld voor de actiekaarten als praktisch werken wordt gewaardeerd.
- Niet alle kaarten gespeeld? Leg de overige kaarten open op tafel en kies de vragen zelf uit.
- Open kaart spelen? Leg de kaarten open op tafel, gebruik de dobbelsteen om de categorie te bepalen. Kies zelf of laat een ander jouw kaart kiezen.
- Heb je specifieke contextgebonden situaties of dilemma's? Voeg deze toe en verwijder eventueel kaarten die minder op jouw context van toepassing zijn.

Meer lezen?

Paulussen-Hoogeboom, M. C., Brekelmans, J. L. J. M., & Berndsen, F. E. M. (2011). *Loopbaanwensen en loopbaanmogelijkheden voor ondersteunend personeel in het voortgezet onderwijs: Eindrapport (Regioplan publicatienr. 2043)*. Regioplan.

Van Miltenburg, N., van Hassel, D., de Rooij, H., Wartenbergh, F., Bendig, J., van Giesen, R., & Oudejans, M. (2025). *Effectieve inzet van onderwijsondersteunend personeel in basis- en voortgezet onderwijs*. CAOP, Centerdata & MOOZ Onderzoek.

Wester, M., Lubberman, J., Karremans, T., & Mommers, A. (2016). *Loopbanen ondersteunend personeel voortgezet onderwijs*. ITS Radboud Universiteit Nijmegen. VOION.